

Abonnement pour un an:

250 piastres

Edition spéciale 500 piastres

Adresse:

Idjtihad Constantinople

Téléph-St, 865

XXème ANNÉE

15 Avril 1925—No 178

اجتهاد

فلسفی ، اجتماعی ، ادبی ، اقتصادی مجموعہ

آبونمان : سنہ لکی [۲۴ نسخہ]

تورکیا ایچون ۲ ، خارج ایچون

۲ ۱/۴ ، اعلا کاغذلیسی ۵ لیرادر .

ادارہ خانہ سی

جفال اوغلندہ « اجتهاد نھوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمنجی سنہ

نومرو ۱۷۸ - ۱۵ نیدسان ۱۹۲۵

و تأثیر ایتمه بر اقان طیب لردن داهای زیادہ دیکہ نیلیر .
و داهای زیادہ مظهر امنیت اولورلر .
— راهب ژان مهلیه —

سیاحت انطباعلری

۳

قونیہ نك اوصاف جغرافیائی سی
موقی - قونیہ (پاریس) دن چکن نصف النهار داترہ سنہ
نظر آ ۳۲,۳۰ درجه طول شرقیہ ۳۷,۵۲ عرض شمالیہ
واقع در .

شهره حاکم بر نقطه تشکیل ایدن و « علاء الدین
تپہ سی » دینیلن تپہ دن شهره قوش باقی شیلہ نظر اولونورسه
قونیہ شهرینک، چیلایق طاغلر، شرق جهتندن، واسع
اووالر ایله محاط اولدیغی کورولور تپہ یاقلاشدقجه
باغچلر، باغلر، بیوک جامعلر، منارملر و تک توك بیوک
بنالر مشاهدہ اولونیور. غرب جهتندہ (مرام) و (کویجکزن) ک
یشیل و کوزل منظره لری نظرلری اوقشار .

قونیہ نك نفوسی — (قونیہ ورهبری) اسمیلہ قونیہ
معارف مدیری فرید، اقتصاد ملی نائقه سی مدیری ممتاز بحری،
قونیہ بلدیہ رئیس محمد مخلص، دارالمعلمات مدیری فائق
بککرت ترتیب و اوچ سنہ اول نشر ایتدیکلری کوزل
برکتابده کی و نائقه نظر آ قونیہ ده ۸۹۳۷ نو، ۱۲۰ محله،
و ۵۴,۶۳۷ جان واردر. حالبوکه ۱۹۰۵ ده نفوسی یتیش
بیکنده فضلہ ایدی .

تشکلات ژه ثولوجیائیہ — قونیہ اراضیسی تاریخ
ارضده، « دیلوویال Diluvial دینیلن تشکلاتدن اولکی
دور ثالته منسوب و اوزمانه عائد زلزله لک و اندفاعلک
اثرلری و قونیہ حوالیسندہ حالامشهوددر. مستحاثہ اولاراق
دکنز حیوانلرینک بقایاسنه تصادف اولونیور. صحنه وقوعی
اولمش اولدیغی و ولقانلردن اثر اولاراق صیجاق صو
قاپلیجه لری و صیجاق چامورلر واردر. بواراضیده مختلف
معدنلر، شیمی دییه قادار، کشف ایدیلهمشدر. آشی
دیدیکلری قیزیل رنکده حمض حدید طبقه لری واردر .
(قیزیل ویران) ناحیه سنہ اضافه اولونان قیزیل وصفی بو
ناحیه نك مہزولا احتوا ایتدیکی بو قیزیل طبقه تراپیہ دن

ذکار دخی لله حقندہ، بودنیاده اونا داترہیچ بر فکری
اولمایان انسان دن داهای فضلنه فککرلرہ مالک اولامازلر .

مبحث ۸ . - خرافاتک منشائی

اک زیاده غیر ممکن اولان شیئک، کندیلری ایچون اک
اساسلی شی اولدیغنه انسانلری اقتاع ایتمه ناصل موقی اولدیله؟
شویله، که اونلری عظیم بدرجه ده قورقوندیله؛ قورقدیغی
زمان انسانک محاکمه سی آرتق ایشله مز، انسان دوشونه مز،
محاکمه ایدہ مز . دیگر طرفدن عقل و محاکمه لرینه اعتماد
ایتمه ملری انسانلره توصیه اولوندی : ذهن بو صورتله
تشویش اولونجه آرتق هر شیئہ اینانیلیر و هیچ برشی
تدقیق اولونماز .

مبحث ۹ . - بتون دینلرک منشائی

جهالت و قورقو . . ایشته هر دینک باشلیجه ایکی حاملی
الهی حقندہ انسانک محاط اولدیغی وضوح سزلق، عدم
قطعیت کندیسنی دیننه ربط ایدن سبب مستقلدر. انسان
کراک مادی کراک معنوی ظلمتده قورقار؛ [*] قورقوسی
اعتیاد اولور و قورقاق احتیاج حالی آیر، قورقاجاغی برشی
اولمادیغی وقت کندیسندہ بر اکیملک وار ظن ایدر .

مبحث ۱۰ . - دین واسطه سی ایله، شارلاتانلر، انسانلرک
دلیلکلردن استفاده ایدرلر.

تاچوجوقلغندن بری، بعضی کلملرک تلافظ اولوندیغی
هر ایشیتدیکجه تیتهمه یی اعتیاد ایتیش اولان کیمسه، بو
کلملره و تیتهمه یی محتاجدر . ایشته بو سببله بویله بر آدم
قورقاجاق برشی اولمادیغنه دائر مینات و برمه یی چالیشاجاق
کیمسه دن زیاده، بو قورقولری ایچنده طوتاجاق کیمسه یی
دیکه میه متمانلر بولونور. [*]

خرافاتہ اینانان آدم، قورقای آرزو ایدر؛ خیمه سی
بونی ایستر. دینیه بیلیر، که قورقاجاق هیچ برشیی اولمادق
قورقدیغی قادر هیچ برشی دن قورقاز . انسانلر خیالی
خستہ لردرلر. علاج لرینه دائر مشتری بولماق املیه، منفعتجو
شارلاتانلر انسانلرک دلیلکلرینی، بدلالقرینی ادامیه اهتم
ایدرلر . بر چوق علاج لر ویرن طیبیلر، ای بر ره ژیم «
ای برطرز حیات توصیه ایدن و یاخود طبیعی اجرای فعل

[*] توانا بود هرکه دانا بود

[*] بوقره صوک درجه ده مهم ودرین برحادثه پسینولوجیا.

ع . ج .

پید نیور ایدر .

حکومتی ده بزم قونیہ دیدیکمز Yconium شهریدر بواسمی (قونیہ) شکله قویان سلجوقیلدر . قونیہ برحقو استیلا واستردادلره معروض اولمشر . وبوکیت قونیہ نك تاریخی دورت دوره آیرمشر :

برنجی دور — قونیہ نك تأسیسندن سلجوقیلرک حکومتنه قادار؛ ۴۷۹ سنه هجریه سندن ۱۰۸۶ سنه میلادیه سنه قادار وقوعانه شاملدر .

ایکینجی دور — سلجوقیلرک ابتدای حکومتندن مقرض اولاراق قارامان اوغللری طرفندن استخلاف اولودوقلری زمانه قادار کچن دوردر، که ۶۹۹ سنه هجریه سندن ۱۲۹۹ سنه میلادیه سنه قادار دوام ایدر

اوچنجی دور — قونیہ نك قارامان اوغللریه کچدیکی ۶۹۹ سنه هجریه سندن عثمانیلرک انه کچدیکی ۱۴۷۵ سنه میلادیه سنه قادار کچن مدتی حاویدر

دوردی دور — قونیہ نك عثمانیلرک کچدیکی ۱۴۷۵ سنه میلادیه سندن بوکونه قدر دوام ایدن دوردر؛ اثنای متار که ده بر مدتجک ایتالیانلرک اشغالی آلتنده قلماسی بو دوردرنجی دورک تمامیتی بوزاجاق ماهیتده دکلدر . بودورت دوره عائد وقوعات تاریخیه یی ذکر ایتیمک قصه سیاحت انطباعلری قید اجمال ایدن کیمسه نك ایشی اولاماز . قونیہ نك فاتح سلطان محمد طرفندن ضبط وتورکیا ممالکهنه علاوه ایدیلرک بدایه بر ایالت، بالآخره ولایت حالنده اداره ایدلمش اولدیغنی سوبله مک کافی در .

اجتماعی واقتصادی وضعیت — قونیہ خلقی فی الحقیقه آناتولونک دیکر ولایتلری اهاالیسندن کندیسی وکندیسی لهنده تفریق ایده جک اوصاف ممتازه یی حائر درلر؛ بانا اوله کلیر که مشوی مبدعنک بو حال روحانی اوزره یینه بر تأثیر جالبی اولمشر . تجارت وزراعته رغبت وبالخاصه تجارتیه وشرکتلر عقدینه میل واستعداد باشقا ولایتلر مزدن زیاده بوراده کورولیور . فکر اقتصادر وحرله حاکمدر؛ قادیلر ده ده عینی خصلت موجوددر . چالیشقان وکوچوک صنعتلره مشغولدرلر؛ چوراب، فانیله اوره لرلر؛ کلیم، خالی، سجاده طوقورلر . قونیہ لی لرده فرانسز ملتنه خاص اولان اقتصاد وتصرف خصلتنک یوکسک درجه سی بارزدر .

زراعت — بونقطه ده اصرار و توقف ایده جکم اهاالینک

مثولددر . کیلر، کیرچ طاشلری، آلچی وتباشیر طاشلری وارددر . لبنیت وطورپ بوخطه نك اک مهم ثروت ترابیه سنی تشکیل ایدر . (قیزیل ویران) جوارنده ، (قره مان) (قوچ حصار) حوالیسندن تشکلات فحمیه غیر تام اولاراق موجوددر . (بولونیا) و (کلبسره) قریه لرنده دکن رسوباتی قالین طبقه ل حالنده مشهوددر .

اقلیم — قونیہ دکنر سطحندن ۱۲۰۰ متره ارتفاعنده بر یا یلا اوزدربنه بنا اولونمشر . اوصاف اقلیمیه سی تماماً بری در : مختلف موسملرده کیجه نك کوندوزک درجه حرارتلری ۸ ایله ۲۷ سانتیگراد آره سنده تخلف ایدر . یاز کونلری درجه حرارت بعضاً ۳۷ یه قادار حیقار . اصغری درجه حرارت تموز و آغستوس آیلرنده وسطیاً ۱۵ ۱۷ سانتیگراددر .

قیشین اصغری سخونت درجه سی تحت الصفر ۸ الی ۱۵ و نادرأ ۲۷ یه قادار اینر . یاغموور موسملری معین دکلدر؛ بعضاً قوراقلق بعضاً یاغموورلر سورکللی اولور . سنوی یاغان یاغموورلر مقدار وسطیسی ۴۰ سانتی متره در . یاغان قارلرک ارتفاعی یاریم متره یه قادار حیقار . اطرافک اورمانسز اولماسی اقلیمک اوصافی بوزمشر .

اراضینک سطح بچردن چوئجه مرتفع بولونماسی هوا طبقه لرینک تسخننده کوجلک ایقاع ایدر وحرارت قولای انشعاع ایدر ودرجه حرارت ایرکن صفربک دونه دوشر بوکیت اقلیمیه اکثریا سبزله لک اولومنی موجب اولور؛ چونکه اراضینک رغوبتی بردنبره هوایه انتقال ایدر . صیجاققلغک بردنبره آرتماسی ده نباتاتک نشوونماسی طوردرور بهارده آچیلان چیچکلر ، یشیلسلرک بردنبره صولار و قاورولور .

(قونیہ) نك تاریخنه برنظر — قونیہ نك برتاریخنچه سی حقنده بش آلتی سطر دن زیاده برشی یازمای موافق کورمیورم چونکه بومعلومات، ذکر ایتدیکم (رهبر) ده وبتون تاریخ کتابلرنده وارددر . بوتاریخنک خلاصه الحلاصه صهنی شودر : پک اسکی زمانلرده انسانلرک شرقدن غربه دوغرو انتشار ایتدیکلری معلومدر بوضره ده کوچک آسیایی مسکن اتخاذه ایدرک حکومت تشکیل ایدن اقوامدن بری ده (لیقاؤنیا) حکومتی قوران قومدر؛ مرکز

یا پراق دوگومندن دها ٹولکون صاراروب صول،
 بر باغ بوزوی حالی آل ، ٹولہ خراب اول !
 هیچ کورمہدہ عمرگدہ صیجاق بوسہ ، صیجاق قول ،
 قونجندہ کچن کونلری آک ، بختکے صاج یول !
 کوکلاکندہ ندامت آریوب کوز یاشک اولسون ؛
 کوکلاک کبی ہر یردہ آلم یولداشک اولسون !
 جناب محی الدین

دیوان ناشر دن

غزل

ہر کیم کہ بوسہ نوش لب غنچہ فام اولور
 کلبادہ حظوظ ایلہ مست غرام اولور
 رؤیای غفلت ایچرہ ایدرکن کوکل شہانہ
 بجر فراق منتظر انتقام اولور
 ابروی یاری کوردی دو چشم تحسرم
 اثبات ماہ نو ایکی شہادہ تام اولور
 آرتق رقیہ فرضدر روزہ حسد
 عید سعادتہ اوکا روز صیام اولور
 دلدار قامت آلسہ صلات محبتہ
 عشاق صغرلندہ زہی ازدحام اولور
 عکس ایتھسیلہ زمزمہ شوخ دعوی
 محراب عشق اوکندہ عموماً قیام اولور
 ناشر براق خیالی جہان تصورک
 اذواق پک سورکمز اولور ناتمام اولور

حق ناشر

رباعی

آورد بہ اضطرام اول بہ وجود
 جز حیرتم از حیات چیزی نفزود
 ز فقیہ بہ اکراہ و ندانیم چہ بود
 زین آمدن و بودن و رفتن مقصود .

[خیام]

ترجمہ سی :

اضطرابی اولہرق آتدی بو دنیا بہ بزی ،
 دائماً ایتدی تراید یالیکز حیرتمز ..
 ینہ کرہا چکیلوب کوچدک ، اوت ، بیلہ بہرک .
 نہ بہ کلدک ، نہ بہ کیتدک ، نہ بہ واراولدق بز ..

مورہ لی زادہ رفعت

چونگی زراعتلہ مشغولدر فقط عصری زراعت اصولندن
 ہان اثر یوقدر . اراضی الک یوکسک قوہ انباتیہ
 مالک در . ہرنوع میوہ ، ہرنوع سبزہ ، ہرنوع حبوبات
 یتیشیر . (قونیہ) نک (خاتونسرای) ، (دتسہ) ، (بوتسہ)
 کوکیلرندہ (کتان) و (کنویر) دخی زرع واستحصا
 اولونیور . (قونیہ) یہ خاص اولان و (دیولک) دنیلن
 قانون یوکسک مقدار موادسکریہی حاویدر و پک لذیذدر .
 (سیل باصان) و (خاتونسرای) طرفلینک ہونوع
 قانون لری طانیلیاتی ایلہ مشہوردر . ۱۳۳۵ و ۱۳۳۶ سنہ سندہ
 اون قضاسیلہ برابر قونیہ اوواسندہ کیلن اراضینک مقداری
 ۴،۰۱۱۱،۳۳۵ دونوم در ہر دونوم تقریباً طقوز یوز مترہ
 مربعی اراضی در . ہو مقدار دہ زریعات دن آلینان حاصلات
 ۱،۲۳۳،۴۳۹ طونیلاتو مقدارندہ در
 صرف قونیہ یہ عائد زریعات ساحہ سی مقداری عینی
 سندہ ۶۵۵،۴۹۴ دونوم ہواونمشدہ .

قابل زرع اولمایان یرلر ، و قتیلہ اورمانلق ایش ؛ (بوزقیہ)
 (سیدی شہر) قضا لری زنکین اورمانلہ مالک ہولونمشدہ .
 (بک شہری) قضاسندہ مہمچہ اورمانلر واد (پوزاتی)
 اورمانلرندن دہا بیواکودہا مہمدر . بک شہرینک اورمانلری
 احیا وادامہ ایدن ، اسکی مہاجر چہچہنلر در . اورادہ
 اولدقچہ عصری ہر کراستہ فابریقہ سی وار ؛ ہوفابریقہ
 ہر شرکت محلیہ نک در ؛ شریکلر آرسندہ قونیہ لیلر دہ
 وار . یومیہ اون بش مترہ مکعبی کراستہ یاپور . قونیہ نک
 محتاج اولدبغی کراستہ نک یوزدہ سکسانی ہوفابریقہ تدارک
 واعطا ایدر .

عبداللہ جودت

انکسار

(شرقی)

سود بکارک طیفی او باغین قوجاگندہ ،
 بیگ کنزلی تمی اوچوشورکن یاتاگندہ ،
 نشوہ داغیلوب ، تام او حرارتلی چاگندہ ،
 ہر انلرمک یادی طوتوشسون دوداگندہ !
 کوکلاکندہ ندامت آریوب کوز یاشک اولسون ؛
 کوکلاک کبی ہر یردہ آلم یولداشک اولسون !